

**Силабус навчальної дисципліни
«ІСТОРИЧНА ДЕМОГРАФІЯ УКРАЇНИ»**

<p>Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітня програма: Історія та археологія (Європеїстика), Історія та археологія (Краєзнавчо-туристична робота) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Курс: III, IV Семестр: 5, 7</p>	
Факультет	Історичний
Кафедра	Історії України
Викладач(-і)	ПІБ: Дабіжа Альона Сергіївна Посада: викладач-стажист E-mail: alyona.dabizha@ukr.net
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=9209
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	4/120
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції 26 (год.), практичні 24 (год.), самостійна робота 70 (год.)
	Заочна форма: лекції 6 (год.), практичні 4 (год.), самостійна робота 110 (год.)
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної доброчесності: пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, наукових досліджень; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну діяльність; запобігання проявам різних форм плагіату. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять. Здобувачі вищої освіти повинні відвідати всі лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають можливість за власною ініціативою підготувати доповіді до тем семінарських занять, визначених робочою програмою, опрацювати поглиблено окремі питання; обрати самостійно тему ІНДЗ та творчо підійти до її вирішення.</p>
Що будемо вивчати?	Закономірності процесу відтворення населення на території сучасної України у минулі історичні епохи як сукупності трьох форм руху населення – природного (народжуваність і смертність), просторового (міграції) й соціального (зміна соціальних структур, соціальна і професійна мобільність).
Чому це треба вивчати?	Формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про

	відтворення народонаселення на території України в минулі історичні епохи, ґрунтуючись на здобутках сучасної демографії та історії
Яких результатів можна досягнути?	У результаті вивчення даного курсу здобувачі вищої освіти знатимуть етапи становлення науки демографії, її предмет та завдання, сучасні наукові підходи до висвітлення ключових проблем демографічних досліджень; теоретичні основи статистичного спостереження як способу формування інформаційної бази для дослідження демографічних процесів; методичні підходи до узагальнення та оброблення демографічних даних; методологію і методику екстенсивного та інтенсивного демографічного аналізу демографічних процесів; зможуть застосовувати методи статистичного спостереження для формування масиву первинних даних для демографічного дослідження; здійснювати аналіз демографічних явищ і процесів на рівні регіону та країни, інтерпретацію одержаних результатів, робити обґрунтовані висновки.
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p><i>Компетентність у сфері інновацій та технологій</i> – поінформованість про інновації в галузі історії України, використання різноманітних освітніх технологій і засобів навчання; впевнене і критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи та спілкування.</p> <p><i>Мовна компетентність</i> – використання мови як засобу для усної та письмової комунікації, обміну знаннями, ідеями, в тому числі іншої мови, окрім рідної.</p> <p><i>Інформаційна компетентність</i> – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Особистісна компетентність</i> – здатність до саморозвитку, самоаналізу, ідентифікації у професійній діяльності..</p> <p><i>Фахові компетентності:</i></p> <p>Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом, хронологією та науковою періодизацією.</p> <p>Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях.</p> <p>Здатність аналізувати, порівнювати й оцінювати джерельні дані.</p> <p>Здатність визначати роль людського фактора в історії.</p> <p>Здатність розглядати суспільні явища у розвитку і конкретних історичних умовах, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості.</p>
Зміст дисципліни	<p>Тема 1-2. Теоретичні засади історичної демографії</p> <p>Тема 3. Основні джерела для вивчення розселення населення</p> <p>Тема 4. Демографічна ситуація на українських землях періоду первісного суспільства</p> <p>Тема 5. Демографічні зміни на українських теренах періоду Великого переселення народів.</p> <p>Тема 6. Провідні тенденції демографічного розвитку України - Русі</p> <p>Тема 7. Діалектика закономірності та спонтанності демографічних процесів на українських землях у XIV – XVI ст.</p> <p>Тема 8. Демографічна криза часів Української національної революції середини XVII ст. - першої половини XVIII ст.</p> <p>Тема 9. Українці під владою Російської та Австро-Угорської імперій (XVIII-XIX ст.)</p> <p>Тема 10. Українці в світі</p> <p style="text-align: right;">Тема</p>

	11-12. Демографічні процеси в Україні протягом ХХ – початку ХХІ ст. Особливості впливу політичних та ідеологічних чинників Тема 13. Демографічні процеси в сучасній Україні. Проблеми та перспективи
Обов'язкові завдання	Завдання до семінарів, самостійної і контрольної робіт; тестування, ІНДЗ
Міждисциплінарні зв'язки	Історія України, демографія, археологія, антропологія
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НБ УДПУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давня історія України. В 3–х томах. К., 1997–2000. 2. Муромцева Ю. І. Демографія: навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 299 с. 3. Демографія : [навч. посіб.]. Уманський державний пед. ун-т імені Павла Тичини ; [уклад. О. В. Браславська ; рец. Денисик Г. І., Чернов Б. О.]. Умань : Візаві, 2013. 81 с. 4. Балакірева О., Ноур А. Вплив соціально-економічної нерівності на економічну поведінку населення України. Економіка України. 2011. № 11. С. 60-68. 5. Боса Л. Особливості етнокультурних взаємин населення Південної Наддніпрянщини: (за умов модернізаційних перетворень у ХІХ -ХХ століттях). Народна творчість та етнологія. 2013. № 2. С. 34-42. 6. Висотін М. Втрати мирного населення Волині від голоду у період 1648-1657 років. Українознавство. 2012. № 4. С. 69-75. 7. Заяць А. Є. Міста Волині у ХVІ - першій половині ХVІІ ст. : джерела поповнення міського населення. Український історичний журнал. 2016. № 1. С. 50-59. 8. Кузнець Т.В. Населення Уманщини ХІХ - початку ХХ століття [Текст] : монографія. Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2005. 195 с. 9. Левчук Н. М., Боряк Т. Г., Волошина О., Рудницький О. П., Ковбасюк А. Б. Втрати міського й сільського населення України внаслідок голодомору в 1932-1934 рр.: нові оцінки. Український історичний журнал. – 2015. № 4. С. 84-112. 10. Скляр В. М. Етнічний склад населення України 1959-1989 рр.: етномовні наслідки російщення: [монографія] / [ред. В. Й. Клічак]. Київ : Просвіта, 2008. – 391 с. 11. Чорний С. Національний склад населення України в ХХ сторіччі : довідник. Київ : Картографія, 2001. 87 с.
Поточний контроль	Виконання завдань семінарських і модульних контрольних робіт, ІНДЗ
Підсумковий контроль	залік

Розробник

Дабіжа Альона Сергіївна